

Прохватило Анна

РЕЦЕПТИ УСПІХУ ДЛЯ МОЛОДОГО ЛОГОПЕДА

Запоріжжя
2021 рік

НАВІГАЦІЯ

1. ВСТУПНЕ СЛОВО _____ 3
2. ПІДГОТУЙ ПОСУД. ТИ ТОЧНО ЛОГОПЕД? _____ 3
3. СОЛОДКЕ ПРОФЕСІЙНЕ МОВЛЕННЯ ЛОГОПЕДА. _____ 4
4. КОНСЕРВАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ ЯКОСТЕЙ МОВИ. _____ 5
5. СПЕЦІЇ ДЛЯ ІДЕАЛЬНОЇ ДИКЦІЇ. _____ 8
6. ЖЕСТИ ЗІ СМАКОМ ВПЕВНЕНОСТІ. _____ 11
7. ЩО НЕ МОЖНА РОБИТИ ЛОГОПЕДУ? ЯК НЕ ДОДАТИ ЗАЙВОГО ДО СТРАВИ? _____ 13
8. ЯК НЕ ПЕРЕСОЛИТИ У СПІЛКУВАННІ З БАТЬКАМИ? _____ 15
9. ВИСНОВОК _____ 16
10. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ _____ 17

В С Т У П Н Е С Л О В О

Перед тим, як почати готувати борщ, ви ретельно добираєте продукти, піддаєте їх термічній обробці, охайними (або не дуже) рухами чистите, відповідально нарізаєте, послідовно депортуєте зі столу в каструлю. Це ваш рецепт. Особливий. Таємний. Ви щотижня користуєтеся ним, аби мати смачний обід та задоволених рідних. У цьому секрет вашого щастя. А як щодо секретів успіху? Особливо, коли ти обрав шлях - бути логопедом? Як дібрати інгредієнти, аби клієнт залишився задоволеним? Яких спецій варто додати, аби ваше мовлення відповідало мовленню ідеального корекційного педагога?

Якщо вас турбують ці питання, тоді вітаю, ви розгорнули правильний посібник. Рецепти успіху допоможуть тобі у професійній діяльності на початковому та наступних етапах, навчать готувати «смачну» діагностику та роботу з клієнтами. Гайда до навчання!

П І Д Г О Т У Й П О С У Д . Т И Т О Ч Н О Л О Г О П Е Д ?

Хто ж такий логопед? Кажучи метафорично, це об'ємна посудина, наповнена емпатією, стійким характером, толерантністю, комунікабельністю, наполегливістю та знаннями з педагогіки, психології, фізіології тощо. Це свого роду вчитель, від якого вимагається необмежене терпіння і розуміння. Логопед здатен будувати взаєморозуміння з учнями та їх батьками. Він має пропагувати доброту, поважати гідність учня, захищати її від будь-

яких форм фізичного, або психічного насильства. Корекційний педагог також повинен запобігати шкідливим звичкам, сприяти здоровому способу життя. До логопеда висуваються високі вимоги як до елітарної мовленнєвої особистості. Від нього вимагається володіння зразковим літературним мовленням з дотриманням орфоепічних норм, з багатим лексико-фразеологічним і бездоганним граматичним оформленням. Вчитель-логопед повинен володіти найважливішими жанрами літературного мовлення, мати широку ерудицію, поважне ставлення до співрозмовника тощо. Професія зобов'язує його бути зразковим носієм комунікативної культури в очах дітей та їх батьків, який постійно впроваджує цю культуру в їх свідомість. Його професійним обов'язком є вичерпний аналіз та кінцева оцінка правильності мовлення людини та з'ясування причин ймовірних відхилень.

Якщо ви володієте подібними якостями, або маєте мотивацію ними збагатитися, то вітаю : ви дійшли до першого міні етапу і створили підґрунтя для розвитку себе як логопеда.

Запрошую перейти до наступного етапу приготування успіху.

СОЛОДКЕ ПРОФЕСІЙНЕ МОВЛЕННЯ ЛОГОПЕДА .

Інгредієнти: *чіткість вимови + артикуляція звуків + інтонаційне оформлення + доречні терміни.*

А тепер детальніше:

Серед найважливіших **фонетичних** характеристик виділяють такі ознаки:

- максимальна, інколи навіть перебільшена чіткість вимови логопеда, який повинен демонструвати зразкову артикуляцію, оскільки будь-яке висловлювання в його мовленні є взірцем;
- спеціальна артикуляція звуків (ізольовано чи у звукосполученні) і слів, які на даному етапі корекційного процесу відпрацьовуються; рівний, контрольований, під час занять дещо уповільнений темп мовлення;
- під час навчання дещо підвищена гучність мовлення;

▪ певне інтонаційне оформлення висловлювання (статусна позиція лідера при спілкуванні, доброзичливе ставлення до дитини, офіційність ситуації на прийомі) (Л. С. Бейлінсон).

Лексико-фразеологічні особливості спілкування логопеда з дітьми та їх батьками полягають у наступному:

□вживання логопедом спеціальних термінів (системні порушення мовлення, імпресивне мовлення, спотворена вимова, недостатній словник, аграматизм, дислалія, афонія тощо).

□наявність специфічної лексики, яка зазвичай зустрічається у мовленні дітей певного віку (як півник голос подає? - кукуріку);

□вживання автологічної лексики (широке використання спеціально дібраних груп слів, чистомовок, прислів'їв, скоромовок, віршів, лічилок, текстів із певним звуком, на певну лексичну тему, з певною граматичною категорією для їх відпрацювання на занятті);

□стійкі професійні звороти, які описово чи метафорично позначають ту чи іншу дію дитини із органами чи засобами мовлення ("зроби язик голочкою", "губи трубочкою", "добери слова-друзі (антоніми)" тощо)

КОНСЕРВАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ ЯКОСТЕЙ МОВИ.

Інгредієнти: Точність + Ясність + Доречність + Багатство + Естетичність + Евфонічність + Виразність + Логічність + Правильність.

Точність мовлення виявляється у використанні слів відповідно до їх значення: називаємо речі своїми іменами. Точність залежить від обізнаності з предметом мовлення, багатством активного словника людини. Точність мовлення розвивається шляхом постійного й уважного опрацювання навчальних та наукових статей, словників, аналізом чужого та власного мовлення.

Ясність мовлення забезпечує адекватне розуміння сказаного, що не вимагає від співрозмовника особливих зусиль при сприйнятті. Неясність мовлення зумовлюється порушенням норм літературної мови, перенасиченістю висловлювань незрозумілими термінами,

іншомовними словами. Основний шлях розвитку ясності мовлення - це власне процес спілкування: чим частіше людина вступає в процес комунікації, причому з різними аудиторіями, тим більше уваги починає приділяти вдосконаленню власного мовлення.

Під **доречністю** мовлення розуміють відповідність ситуації мовлення, врахування особливостей аудиторії (вік, освіта, соціальне становище, спрямованість) та обставин спілкування.

Багатство мовлення - це оволодіння лексичним багатством мови й різноманітними способами вираження тієї самої думки.

Реалізація **естетичних** уподобань мовця відбувається шляхом оптимально дібраного темпу і звучності, уникнення нагромаджень приголосних і голосних, завдяки різноманітності синтаксичних конструкцій, використанню цитат, фразеологізмів, крилатих висловів тощо. Загалом під естетичністю мовлення розуміємо його красу й нестандартність.

Евфонічність - В.А.Чабаненко вважає, що головним чинником милозвучності української мови є закон урівноваження кількості голосних і приголосних звуків у мовленнєвому потоці.

Виразність - це такі особливості структури висловлювання, які підтримують увагу та інтерес у слухача або читача. Цій меті слугують засоби художньої виразності (порівняння, епітети, метафори); фонетичні засоби (інтонація, тембр голосу, темп мовлення, дикція); приказки, прислів'я, цитати, афоризми, крилаті слова і вирази; нелітературні форми національної мови (територіальні, соціальні діалекти, просторіччя); синтаксичні фігури (звертання, риторичне запитання, повтор). Виразність розвивається на основі тренінгів, власної творчості, спостережень за мовленням різних соціальних груп, аналітичного читання художньої літератури тощо. Завдяки їй здійснюється вплив на почуття аудиторії.

Правильність мовлення - це відповідність мовлення чинним мовним нормам (орфоепічним, акцентуаційним, словотворення, словозміни, морфологічним, лексичним, стилістичним тощо).

Логічність - це точність вживання слів і словосполучень, правильність побудови речень, смислова завершеність тексту.

Важливими умовами логічності є: уникнення невиправданого повторення спільнокоренових слів **(тавтології)**, зайвих слів **(плеоназмів)**; чіткість у побудові ускладнених речень, оскільки нечіткість і заплутаність висловлювань свідчать про заплутаність думок.

Чистота - це бездоганність усіх елементів мовлення, уникнення недоречних, невластивих українській мові нелітературних елементів **(в орфоєпії - правильна літературно-нормативна вимова; у слововживанні - відсутність діалектизмів, вульгаризмів, канцеляризмів, плеоназмів, штампів, слів-паразитів)**. Також в інтонаційному аспекті - відповідність інтонації змістові та експресії висловлювання, відсутність брутальних, лайливих, лицемірних ноток

Для розвитку професійного мовленнєвого слуху можна використовувати різноманітні прийоми:

- Постійно вслухайтесь, звертайте увагу на індивідуальні особливості мовлення оточуючих людей. Намагайтеся описати їх особливості: темп, ритм, гучність, чіткість, виразність.
- Якщо у людини спостерігаються вади вимови, намагайтеся визначити характер та рівень порушення. Спробуйте самі відтворити почуту спотворену вимову, щоб краще усвідомити механізм дефектного звукоутворення.
- Будьте уважні до виступів дикторів, журналістів телебачення і радіо, акторів театру й кіно. Виділяйте тих, мовлення яких вам сподобалось. Визначайте для себе, що в їхньому мовленні більше за все сподобалось **(дихання, чітка артикуляція, інтонаційна виразність тощо)**, чим їх мовлення відрізняється від мовлення пересічних громадян.
- Вслухайтесь в мовлення іноземців, коли вони говорять нашою мовою. Приділяйте увагу не тільки можливим лексико-граматичним помилкам, а відмічайте непритаманні носіям мови особливості інтонації, наголосу, вимови, тобто ознаки акценту.
- Вивчаючи іноземну мову, весь час порівнюйте звукову систему рідної мови з іноземною. З'ясуйте для себе, чому вимова деяких

звуків викликає у Вас певні труднощі (наприклад, в англійській мові ледь помітні для нас варіанти звуку [e], різнять слова за значенням: **bad** - поганий, **bed**- ліжка).

- Записуйте свій голос на аудіо- та відеоносії. Спробуйте проаналізувати його, знайти недоліки, намагайтеся вдосконалити своє мовлення.

СПЕЦІЇ ДЛЯ ІДЕАЛЬНОЇ ДИКЦІЇ.

Спеція 1. На „раз” - розтягніть губи в усмішку, не оголюючи зубів; на „два” - витягніть губи в „хоботок”; на „три, „чотири”, „п'ять”, „шість” - рухайте „хоботком” по чергово вправо, вліво, вгору, вниз; на „сім” - знову усмішка; на „вісім” - вихідне положення. Вправу треба повторити **3-4** рази.

Спеція 2. Можна зробити кілька колових рухів „хоботком” за годинниковою стрілкою, а потім - проти неї.

Спеція 3 . Вимовте артикуляційно виразно, але абсолютно беззвучно кілька фраз із будь-якого тексту. При повторному виконанні - візьміть інший текст.

Спеція 4. Вправа на тренування м'язів щелеп. Поставте лікті на стіл і обіпріться підборіддям на кулаки. Артикуляційно чітко читайте будь-який текст. При цьому ви повинні напружувати м'язи нижньої щелепи, рух якої обмежують ваші руки. Намагайтесь у цьому положенні досягати чіткої вимови.

Спеція 5. Тренування губ. Для верхньої губи: [гл], [вл], [вн], [тн]. Вправа для нижньої губи: [кс], [гз], [вз], [бз].

Суміш спецій 6, або вправи на розвиток м'язів язика:

а) висуньте язик і активно порухайте ним вліво, вправо, вгору, вниз;

б) зробіть по кілька колових рухів висунутим язиком по чергово в різних напрямках; в) злегка висуньте язик і зробіть його широким,

потім вузьким, потім чашечкою (злегка піднявши кінчик і бічні краї);

г) злегка піднятим напруженим кінчиком язика „почистіть” верхні зуби ззовні і зсередини, а тепер кожен зуб „пошліфуйте” язиком у напрямку від його внутрішнього боку до зовнішнього і навпаки;

д) тепер пружним язиком робіть уколи по чергово в праву - у ліву щоку.

Поперчимо? Вимовляти швидко і чітко :

а) кит, кфт, кшт, кет, ктщ; мгм, ргм, тгм, пгм, фгм; ткр, ктр, дрт, ркт (стежте, щоб між приголосними не чувся призвук голосного);

б) кфа, кпо, кту, кши, кси; рла, рло, рлу, рлі, рли;

в) пі, пє, пя, пьо, пю; би, бє, бя, бьо, бю;

г) бі-ми, мі-би; пі-ви, ві-пи; бє-ме, ме-бе; пє-ве, ве-пе;

г) дрда-дрдя, дрдо-дрдьо, дрду-дрдю, дрде-дрде, дрди-дрді;

д) біппі, беппе, баппа, боппо, буппу, билли.

2. Король-орел; хвала халві; лібрето „Ріголетто” (вимовляйте 5-7 разів).

Вимовляйте слова:

барикадувати, екзальтованість, гідрометцентр, скомпрометований, трансформуватися, деморалізованими, кристалізуватися, перенервуватися, незаражуючими, демобілізувалися, ГОЕЛРО

А також не забудьте:

А) Забивати цвяхи: Гбду! Гбдо! Гбде! Гбди! Гбда! Гбді!

Б) Імітувати кінський тупіт: Птку! Птко! Птка! Птки! Птке!
Птки!

В) Кидати уявні тарілки партнерові: Кчку! Кчко! Кчке! Кчка!
Кчки! Кчки!

Ще перчику?

Лігурійська скоромовка:

У четвер четвертого числа, в чотири з чвертю години, лігурійський регулювальник регулював в Лігурії, але тридцять три кораблі лавірували, лавірували, та так і не вилавірували, і потім протокол про протокол протоколом запротоколював, як інтерв'юером беруть інтерв'ю лігурійський регулювальник речисто, та не чисто рапортував та так зарпортувався про розмокропогодючу погоду, щоб інцидент не став претендентом на судовий прецедент, лігурійський регулювальник акліматизувався в неконституційному Константинополі, де чубаті реготушки реготом реготали і кричали на турку, який начорно обкурений трубкою: не кури, турка, трубку, купи краще стос пік, краще пік стос купи, а то прийде бомбардир з Брандебурга - бомбами забомбардує за те, що хтось чорнорилий у нього півдвору рилом зрив, вирив і підрив; але насправді турка не був у справі, та й Клара-кряля в той час кралася до скрині, поки Карл у Клари крав корали, за що Клара у Карла вкрала кларнет, а потім у дворі деготнікової вдови Варвари два ці злодії дрова крали; але гріх - не сміх - не вклялись у горіх: про Клару з Карлом в мороці всі раки шуміли у бійці, - от і не до бомбардира злодіям було, але й не до деготнікової вдови, і не до деготнікових дітей; проте розлючена вдова прибрала в сарай дрова: раз дрова, два дрова, три дрова - не вмістилися всі дрова, і два дроворуби, два дровокола-дроворуби для розчуленої Варвари видворили дрова вшир двору назад на дров'яний двір, де чапля чахла, чапля сохла, чапля здохла; курча ж чаплі чіпко чіплялося за ланцюг; молодець проти овець, а проти молодця сама вівця, якій носить Сеня сіно в сани, потім везе Сенька Соньку з Санькою на санках: санки - скік, Сеньку - в бік, Соньку - в чоло, всіх - замело, а звідти тільки шапкою шишки збив, потім по шосе Саша пішов, саше на шосе Саша знайшов; Сонька ж - Сашкина подружка йшла по шосе і смоктала сушку, і причому у Соньки-вертушки в роті ще й три ватрушки - акурат у медовик, але їй не до медовика - Сонька і з ватрушками у роті паламаря перепаламарить, - перевилапамарить: дзижчить, як жужелиця, дзижчить та вертиться: була у Фрола - Фролу на Лавра набрехала, піде до Лавра на Фрола Лавру набреше, що - вахмістр з

вахмістршою, ротмістр з ротмістршою, у вужа - вужата, у їжака - їжачата, а в нього високопоставлений гість забрав тростину, і незабаром знову п'ять хлопців з'їли п'ять опеньків з півчетвертиною четверика чечевиці без червоточини, та тисяча шістсот шістьдесят шість пирогів із сиром із сироватки з-під кисляку, - про все про те охало, дзвони дзвоном роздзвонювали, та так, що навіть Костянтин - зальцбургський безперспективних з-під бронетранспортера констатував: як увесь дзвін не передзвонити, не перевидзвонити, так і всіх скоромовок неперескороговорити, не перевискороговорити; але спроба - не катування.

ЖЕСТИ ЗІ СМАКОМ ВПЕВНЕНОСТІ.

У справжнього логопеда - розум педагога, душа психолога, голос, жести і міміка актора, руки цілителя і серце гуманіста. і тут би хотілось би звернути увагу саме на жести і міміку.

Мова жестів і міміка людини, тобто те, завдяки чому ми можемо розуміти один одного без слів, називається невербальним (безсловесним, немовних) спілкуванням. У психології до такого типу комунікації відноситься вираз обличчя, рух рук, положення тіла, хода і т.д. Аналіз усіх цих складових мови жестів і їх значень якраз і дасть нам опис характеру людини, її настрою, його основних рис. При цьому якісь елементи відображають одномоментні характеристики, як наприклад жести і міміка брехні. А якісь відповідають певному типу темпераменту або більш загальним властивостям особистості (наприклад, недбала хода з розгойдуванням плечей говорить про самозакоханість і егоїстичність натури). Особливу роль в психології жестів грає міміка обличчя і очей, а також рух голови.

Мова жестів: руки

У психології жестів рукам відводиться дуже велике значення. А пов'язано це з тим, що жестикулюючи руками, людина передає безліч тих почуттів та емоцій, які не може передати словами.

Долоня, відкрита догори, - символ пояснення, переконання.

Руки, що звисають уздовж тіла, - пасивність, безвольність.

Руки, закладені за спину, - неготовність до дій, боязкість, сором'язливість, сумніви.

Руки, сховані в кишенях, - спроба приховати, невпевненість в собі.

Рука, стиснута в кулак, - концентрація уваги, самоствердження.

Потирання рук в психології означає приплив позитивних емоцій і задоволення.

Рух рук, що закриває очі або обличчя, - це прагнення щось приховати, втікти від розмови.

Мова жестів: плечі

Високо підняті плечі і сутула спина мовою жестів означають нерішучість, безпорадність, нервозність. Існують і інші приклади, пов'язані з групою жестів невпевненості, які людина мимоволі демонструє, якщо сумнівається в ухваленні рішення, вчинення вибору, якщо його щось непокоїть або турбує.

Плечі, спадаючі вперед, - знак слабкості і пригніченості, символ комплексу неповноцінності.

Вільний рух плечима - впевненість в собі, внутрішня свобода.

Відведення плечей назад - в психології жестів і міміки це прагнення діяти.

Випнута грудна клітка означає завищену самооцінку, життєвуактивність.

Запала грудна клітка - ознака замкнутості і пригніченості.

Що може означати хода?

Згідно з даними психологів, характер людини та її особистісні якості відображаються на поставі людини, його ході і його улюблених позах. Давайте розглянемо ці моменти більш докладно.

Швидка хода з розмахували руками відповідає таким якостям, як цілеспрямованість, впевненість, активність.

Хо́да з руками в кишенях і "воло́чинням ніг" свідчить про прихований характер і пригніченому стані духу.

Широ́кі кроки при ходьбі означають ясність цілей, підприє́мливість, енергійність.

Короткі кроки - ознака стриманості, обережності, обачності.

Ритмічна хода з вираженим рухом стегон видає самовпевнену і самозакохану особистість.

Людина, човгає ногами, психологія зазначає млявість, лінощі і повільність.

Незграбна "дерев'яна" хода - ознака самодостатньої і позитивної людини.

Неувага до невербальних засобів у професійному спілкуванні може дезорієнтувати співрозмовника, якщо неправильно сприймати його міміку, жести, поведінку у типових ситуаціях.

ЩО НЕ МОЖНА РОБИТИ ЛОГОПЕДУ?

ЯК НЕ ДОДАТИ ЗАЙВОГО ДО СТРАВ І. ВИКИНЬТЕ НЕПОТРІБ.

Корекційний педагог не може собі дозволити ворогуючу, саркастичну, невпевнену, мрійливу, гордовиту, агресивну, грубу, хвалькувату, принизливу, образливу, перелякану тональність. Він також не може виявляти надмірний захват під час спілкування з дитиною та її батьками, які прийшли на прийом до спеціаліста. Небажана також песимістична, байдужа, роздратована, розгублена, вдавана, таємнича тональність спілкування. Серед великого спектру тональностей рекомендуються такі: офіційна, серйозна, жартівлива, дружня, наполеглива, здивована, з тривогою, радісна, задумлива, рішуча, лагідна, ввічлива. Забороняється розголошувати діагноз, приймати рішення з проблеми, яка знаходиться у компетенції іншого спеціаліста. Наприклад, вчитель-логопед добре володіючи методиками обстеження та розвитку інтелекту дитини будь-якої

вікової групи, не має юридичного права ставити діагноз щодо психічного стану клієнта - це є прерогативою лікаря-психоневролога. Крім того, норми деонтології є складовою частиною норм універсальної поведінки людини і включають заборону принижувати, ображати клієнтів, примушувати їх відвідувати заняття тощо. Звертаючись до дитини, не можна вживати слова з прихованим значенням, неоднозначністю, з іронічним підтекстом. Дитина значною мірою орієнтується на пряме ситуативне сприймання повідомлення. І якщо у мовленні дорослого не збігається зміст висловленого з інтонацією, у дитини може виникнути непорозуміння, а у гіршому випадку - навіть невротична реакція. Наприклад: "Який же ти в мене розумник!" - з принизливою інтонацією та недоброю посмішкою. Неприпустиме вживання корекційними педагогами і батьками вкрай недоречних "термінів" на позначення осіб з порушеннями психофізичного розвитку: "аутята", "даунята", "ЗНМчики", "малята-церебраліки". Це глибоко принижує людську гідність дітей та закреслює всі гуманістичні досягнення нашого "розвиненого" суспільства. Називаючи дітей такими "позначками", ми повністю відмовляємося від сприйняття особистості дитини, від її можливостей і позитивних якостей, а бачимо перед собою лише дефект. Тому уникайте вживати таку розмовну псевдотермінологію!

ЯК НЕ ПЕРЕСОЛИТИ У СПІЛКУВАННІ З БАТЬКАМИ?

Специфіка професійної діяльності логопеда полягає в тому, що корекційний процес відбувається у тісній взаємодії з батьками дитини. Тому логопед повинен володіти прийомами роботи з батьками клієнтів, знати і враховувати їх мотивацію при зверненні до спеціаліста-логопеда, вимагати правильного і систематичного виконання домашніх завдань.

Під час логопедичного обстеження дитини, під час індивідуальних занять, особливо в умовах роботи логопедичного кабінету у школі чи поліклініці, важливо, щоб батьки спостерігали за цим процесом, тобто знаходилися поруч. Це логопедові треба взяти за правило, оскільки, як показує практика, часто батьків відправляють чекати дітей за дверима кабінету. В умовах групових

занять у спеціальних дошкільних закладах раз на тиждень відводиться час для бесід з батьками та проводяться для них відкриті логопедичні заняття.

Під час першого прийому батьки відповідають на деякі запитання стосовно розвитку та здоров'я дитини, висловлюють свої скарги щодо мовленнєвих труднощів дитини. Дуже важливо під час обстеження дитини продемонструвати батькам сутність виявлених мовленнєвих відхилень та здійснити пошук їх причин.

Зазвичай самотійно батьки не можуть оцінити всієї картини мовленнєвого порушення. Переважно вони звертають увагу на грубі вимовні недоліки своїх дітей, такі, як горлова вимова [p] та заміни цього звука на [л] [ʝ], [в]; міжзубна вимова [с], заміни [л] на [ʝ], [в] тощо. Це велярний ротацізм, параротацізм, параламбдацізм, парасигматизм, міжзубний стигматизм. Несподіванкою для батьків стає виявлення під час логопедичного обстеження у дитини інших мовленнєвих дефектів, серед яких бокова вимова [p], [с], [ш], [ц], [ч]; пропуск [л]. Це боковий ротацізм, різні види стигматизму (призубного, бокового), ламбдацізм. Найбільшим розчаруванням для батьків стає "вирок" логопеда, що у дитини, крім недоліків звуковимови, діагностуються порушення граматичної і лексичної сторін мовлення, зв'язного мовлення і ставиться діагноз загальне недорозвинення мовлення, алалія або порушення голосу, темпоритмічної організації мовлення, виявляється неврологічна симптоматика як причина моторних і сенсорних утруднень.

У ході виконання дитиною завдань логопеда батьки звертають увагу на труднощі і помилки своєї дитини, усвідомлюють необхідність їх усунення за допомогою спеціального логопедичного впливу. Інколи такої демонстрації недостатньо і доводиться пояснювати родині про важливість і необхідність своєчасної корекції мовлення для загального розвитку дитини, для успішного засвоєння нею грамоти та навчання у школі, в цілому для психологічного комфорту дитини.

Вже на цьому етапі роботи слід пояснити батькам, як потрібно організовувати домашнє виконання завдань з дитиною з порушеннями мовлення. У дослідженні Л. С. Бейлінсон рекомендації для логопеда конкретизуються у такий спосіб:

- пояснити батькам, у чому полягає сутність дефекту мовлення їхньої дитини з урахуванням освіти батьків (тобто у доступній формі);
- переконати батьків і дитину в успіху логопедичних занять за умов їх систематичного проведення з логопедом і в домашніх умовах;
- продемонструвати батькам вправи і завдання, які слід виконувати вдома з дитиною, зосереджуючи їх увагу на суттєвих моментах, що впливають на ефективність занять,
- попередити батьків і дитину про можливі труднощі при виконанні домашніх завдань і можливе погіршення стану мовлення в разі, якщо логопедичні заняття проводяться не будуть;
- надати батькам детальну інструкцію щодо проведення домашніх мовленнєвих вправ, по можливості забезпечити їх необхідним дидактичним матеріалом (наприклад, спеціальним альбомом з малюнками, який містить потрібний словниковий матеріал) або порекомендувати купити спеціальні зошити з друкованою основою для логопедичних занять тощо.

ВИСНОВОК

Отже, узагальнюючи викладений матеріал, можна зробити висновок, що рецепт логопедичного успіху складається з: досконалого професійного мовлення, що включає чіткість вимови, артикуляцію звуків, інтонаційне оформлення, доречні терміни; із комунікативних якостей мовлення, це: точність, ясність, доречність, багатство, естетичність, евфонічність, виразність, логічність, правильність. Набагато смачніше буде, якщо додати спецій і обов'язково жести, які додадуть впевненості. Але будьте обережні, не додайте зайвого і не пересоліть!

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1.** Словник синонімів української мови П. М. Деркач.
- 2.** Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи
Отич. О. М.
- 3.** Камасутра для оратора Радислав Гандапас.
- 4.** <https://ode.dcz.gov.ua/publikaciyu/logoped-hto-takyy-i-shcho-vhodyt-v-yogo-kompetenciyu>.
- 5.** https://pidru4niki.com/89954/ritorika/ritorika_kultura_ta_tehnika_movlennya_korektsijnogo_pedagoga
- 6.** <http://uchebniks.com/book/252-dilova-mova-suchasnij-vimir-navchalnij-posibnik-kacavec-r/14-komunikativni-yakosti-movlennya.html>

